

4. Hviderusland

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af EU's forhold til og handlemuligheder over for Hviderusland i lyset af de seneste udviklinger. Drøftelsen følger op på Det Europæiske Råd d. 1.-2. oktober og på tilføjes af personer til EU's sanktionsliste. Der forventes vedtagelse af rådskonklusioner på Hviderusland.

2. Baggrund

Det massive pres mod den hviderussiske befolkning, opposition og medier fortsætter. Voldelige overgreb, arbitrære anholdelser og deportationer bruges systematisk af de hviderussiske myndigheder for at kue befolkningens demonstrationsvillighed. På trods af intimideringen og den reelle personlige risiko, fortsætter massedemonstrationerne. Der er fortsat ikke taget initiativ til en reel national dialog, ligesom man ikke har taget imod tilbud om international mægling. Som reaktion på fraværet af positive skridt fra det hviderussiske styre, iværksatte Danmark sammen med 16 andre OSCE-lande den 17. september 2020 en uafhængig ekspertmission under den såkaldte Moskva-mekanisme. Ekspertmissionen har til opgave at undersøge de talrige rapporter om alvorlige menneskerettighedskrænkelser i Hviderusland. Hviderusland har afvist ekspertmissionens indrejse til landet og missionen må derfor basere sin rapport på tilgængelig information i tæt samarbejde med civilsamfundsrepræsentanter og internationale organisationer, der befinder sig i Hviderusland.

Det Europæiske Råd vedtog den 2. oktober målrettede sanktioner mod 40 personer, der er blandt de ansvarlige for valgfusk og voldelige overgreb mod den hviderussiske civilbefolkning. Personerne tilføjes til EU's eksisterende sanktionsregime mod Hviderusland.

I forlængelsen af vedtagelsen af sanktionerne har de hviderussiske myndigheder krævet, at Polens og Litauens diplomatiske tilstedeværelse i Hviderusland reduceres fra hhv. 50 til 18 og fra 25 til 14 diplomater, herunder at de to landes ambassadører hjemsendes til konsultationer. .

På mødet forventes udenrigsministrene at drøfte det igangværende arbejde med at revurdere EU's forhold til Hviderusland. Her lægges der op til, at EU nedskalerer det politiske og økonomiske samarbejde med de hviderussiske statslige myndigheder, der i stedet kanaliseres gennem den hviderussiske befolkning og civilsamfund. Herudover ventes en drøftelse af hvordan EU reagerer på de hviderussiske myndigheders krav i forhold til den polske og litauiske diplomatiske tilstedeværelse. Endeligt ventes det bl.a. på dansk foranledning drøftet, hvorvidt præsident Lukasjenko og en række yderligere personer bør tilføjes sanktionslisten.

3. Formål og indhold

Der forventes en drøftelse af EU's overordnede handlemuligheder ift. Hviderusland, herunder det økonomiske samarbejde med Hviderusland, reaktion på de hviderussiske myndigheders krav til den polske og litauiske diplomatiske tilstedeværelse samt hvorvidt præsident Lukasjenko bør tilføjes EU's sanktionsliste.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andres landes holdninger

Der forventes bred opbakning til en flersporet tilgang i EU's forhold til Hviderusland, hvor sanktioner ledsages af støtte til civilsamfund og nationale dialoginitiativer. Der forventes ligeledes solidaritet med EU medlemslande, hvis arbejde i Hviderusland er under pres.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen har presset stærkt på for hurtig indførelse af målrettede sanktioner mod de ansvarlige for valgsvindel og overgreb mod den undertrykte hviderussiske civilbefolkning. Regeringen er klar til at støtte inkluderingen af Lukasjenko på sanktionslisten samt yderligere målrettede sanktioner. Regeringen støtter op om EU's foreslåede flersporede tilgang til Hviderusland, hvor støtte til civilsamfundet og nationale dialoginitiativer indgår som vigtige elementer. Regeringen er solidarisk med Polen og Litauen og understreger vigtigheden af diplomaternes tilstedeværelse i Hviderusland.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Hviderusland blev sidst forelagt for Folketingets Europaudvalg den 18. september 2020.